

РЕШЕНИЕ

№ 462

гр. София, 04.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тринадесети април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Зорница Хайдукова
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Валентина Игн. Колева
като разгледа докладваното от Валентин Бойкинов Въззивно търговско дело
№ 20221001000171 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК.

С Решение № 261568/06.12.2021 г., постановено по търг. дело № 1510/2020 г., Софийски градски съд, Търговско отделение, VI-23-ти състав е осъдил по искове на Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД, като кредитори по чл.134 от ЗЗД, вр. с чл. 26, ал.2 ГПК, Животозастрахователна компания „Съгласие“АД да заплати на „Общинска банка“АД на основание чл.79, ал.1 от ЗЗД 16 666. 67 лева останала неплатена застрахователна сума по Договор за корпоративна застраховка „Живот“ на получателите на потребителски и ипотечни кредити от 29.08.2003г., дължима при смъртта на Р. Д. Д. на 12.05.2019г., кредитополучател по Договор за банков кредит № Д 2700013665/16.05.2016г., със законната лихва за забава от 10.08.2020г. до окончателното плащане на сумата, на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, както и 1 069. 44 лева изтекла лихва от 23.12.2019 до 10.08.2020г. върху сумата от 16 666. 67 лева, както и 1 648. 15 лева изтекла лихва върху сумата от 33 333. 33 лева за времето от 28.06.2019г. до 23.12.2019г., като е отхвърлил така предявените искове за разликата до пълния предявен размер, както и предявените в лично качество от Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД срещу Животозастрахователна компания „Съгласие“АД по чл.49 и чл.86, ал.1 от ЗЗД, като неоснователни.

Срещу така постановеното решение в осъдителната част е подадена въззивна жалба от Животозастрахователна компания „Съгласие“АД, с която се обжалва първоинстанционното решение, като неправилно, с искане да бъде отменено и вместо него

постановено друго, с което предявените искове бъдат отхвърлени поради съображения изложени във въззивната жалба.

Извършена е размяна на книгата съгласно изискванията на чл.263, ал.1 ГПК, като по делото въззиваемите страни Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД са депозирали отговор на въззивната жалба, с който се заявява становище за неоснователността на въззивната жалба по съображения изложени в отговора.

В срока по чл.259, ал.1 ГПК е подадена и въззивна жалба от Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД, с която се твърди, че решението на първата инстанция в частта му, с която са отхвърлени исковете за разликата до пълния предявен размер е неправилно поради съображения изложени в жалбата. Искането към съда е да се отмени първоинстанционното решение в обжалваната част и вместо него да се постанови друго, с което предявените искове да бъдат уважени изцяло.

В срока по чл.265 ГПК „Общинска банка“АД е заявила, че се присъединява към въззивната жалба подадена от съищите Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД.

Софийски апелативен съд, намира, че въззивната жалба като подадена в законоустановения срок и срещу подлежащ на инстанционен контрол съдебен акт, е процесуално допустима. След като прецени доводите на страните и събраните по делото доказателства, съобразно изискванията на чл.235 от ГПК във вр. с чл.269 от ГПК, приема за установено следното от фактическа и правна страна.

Ищите Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД в исковата молба са изложили твърдения, че на 16.05.2016г. е бил сключен Договор за банков кредит № Д2700013665/16.05.2016г. между „Общинска банка“ АД, от една страна, и Р. Д. Д., като кредитополучател и Х. В. Д. и „Трио Инвест“ЕООД като солидарни длъжници от друга. Съгласно договора е бил получен кредит от 200 000 евро със срок на погасяване до 16.05.2026г. на равни месечни вноски. Сочи се, че съгласно чл. 11, ал. 2 от договора, кредитополучателят Р. Д. Д. и солидарният длъжник Х.Д. са дали съгласие банката да сключи и поддържа за своя сметка и за целия срок на договора застраховка „Живот“, равна на дълга по кредита, но за сума не по-голяма от 100 000 лева, с покрити рискове, застрахователна сума и застраховател по своя преценка, като банката е била посочена като единствен получател на застрахователната сума до размера на неизплатената част от кредита. Съгласно чл. 11, ал. 4 от договора за кредит кредитополучателят и солидарните длъжници са били длъжни да уведомят незабавно банката за настъпило застрахователно събитие и са дали съгласие с всички постъпили суми, представляващи изплатено застрахователно обезщетение, да бъде погасяван кредитът, независимо дали по него е налице просрочие, освен ако страните не са договорили друго за всеки конкретен случай.

Твърди се, че на 12.05.2019г. кредитополучателят Р. Д. е починал като негови наследници по закон са ищите Х. В. Д. и Я. Р. Д.. За настъпилата смърт е била уведомена своевременно „Общинска банка“ АД.

Сочи се, че между банката и „Дженерали Застраховане“АД е бил сключен Договор

за корпоративна застраховка „Живот“ за получателите на потребителски ипотечни кредити от 29.08.2003г. Впоследствие е бил сключен Договор за прехвърляне на застрахователен портфейл от 03.12.2015г. между това застрахователно дружество и ответника, одобрен с Решение № 122-ЖЗ/29.02.2016г. на Комисията за финансов надзор и поради това ответникът следва да се счита за застраховател по смисъла на чл. 11, ал. 2 от договора за банков кредит.

От своя страна банката е уведомила ответника с писмо от 10.06.2019г. за настъпилото застрахователно събитие – смъртта на кредитополучателя на 12.05.2019г.

Твърди се, че въпреки да са били налице всички основания за изплащане на застрахователното обезщетение с писмо изх. № 2216/16.12.2019г. на ответника ищците са били уведомени, че по сметка, обслужваща кредита, ще бъде заплатена само сума от 33 333. 33 лева, която да послужи за частично погасяване на дължимата сума по сключения договор за кредит, като останалата сума от 66 666. 67 лева неправомерно не е била изплатена, въпреки че са били налице всички предпоставки за плащането ѝ.

Правният интерес от предявяването на иска ищците извеждат от твърдението си, че са кредитори на банката, тъй като и след настъпилото застрахователно събитие продължават да изпълняват задълженията по договора за банков кредит и са платили недължимо суми, кредитори са по отношение на задължението на кредитната институция да претендира по съдебен ред изплащането на застрахователно обезщетение в пълен размер, както и са ползващо се лице по застрахователния договор.

Предвид изложеното и като се позовавали на разпоредбите на чл. 382, ал. 1 и ал. 3 от КЗ, ищците искат да бъде осъден ответникът за заплати на „Общинска банка“ АД сумата от 66 666. 67 лева неплатена застрахователна сума за погасяване на задължението по Договор за банков кредит № Д2700013665/16.05.2016г., съгласно сключен Договор за корпоративна застраховка „Живот“ на получателите на потребителски и ипотечни кредити от 29.08.2003г., поради настъпили застрахователно събитие - смърт на кредитополучателя Р. Д. Д., ведно със законната лихва от датата на исковата молба -10.08.2020г. до окончателното ѝ изплащане, както и 7 799. 41 лева мораторна лихва върху главницата от 66 666. 67 лева за периода от 23.12.2019г. до датата на подаване на исковата молба -10.08.2020г. Тъй като сумата от 33 333. 33 лева е била изплатена на 23.12.2019г., въпреки че застрахователното дружество е било сезирано на 10.06.2019г., ищците искат да бъде осъден ответникът да заплати на „Общинска банка“ АД допълнително сумата от 1 759. 24 лева мораторна лихва върху главницата от 33 333. 33 лева за периода от 10.06.2019г. до 23.12.2019г.

Тъй като закъснялото плащане както на сумата от 33 333. 33 лева, така и на още 66 666. 67 лева е довело до надплащане по договора за банков кредит (главницата не се е намалила), ищците искат да им бъде платена от ответника солидарно сумата от 2 000 лева и 3 000 лева, надплатени по Договор за банков кредит № Д2700013665/16.05.2016г. от 10.06.2019г., съответно до 23.12.2019г. (за сумата от 33 333. 33 лева) и до датата на исковата молба (за сумата от 66 666. 67 лева), със законната лихва от датата на исковата молба (10.08.2020г.) до действителното изплащане.

„Общинска банка“ АД, конституирана като съищец, на основание чл. 26, ал. 4 от

ГПК, вр. чл. 134, ал. 2 от ЗЗД, по исковете по чл. 79, ал. 1 и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД е заявила становище, че поддържа тези искове изцяло като основателни.

В отговора на исковата молба, депозиран в срока по чл. 367 ГПК, ответникът „Общинска банка“ АД възразява, че починалият кредитополучател Р. Д. не е имал качество застраховано лице – договорът за кредит е извън обхвата на условията за приемане за застраховане по Договора за корпоративна застраховка „Живот“. По исковете за сума от 2 000 и 3 000 лева твърдението е за неплатени суми по договора за банков кредит, но ответникът не носи отговорност за изпълнението или неизпълнението по договора за кредит. Твърди и че ищите не разполагат с активна легитимация да упражняват права по реда на чл. 134 от ЗЗД поради липсата на качеството за Р. Д. и на застрахован и поради това, че банката е предприела всички действия, за да защити интересите на кредитополучателите.

От фактическа страна съдът намира за установено следното :

Между страните не се спори, а и от представения по делото и приет като доказателство Договор за банков кредит № Д2700013665/16.05.2016г. се установява, че на 16.05.2016г. между „Общинска банка“ АД, като кредитодател и Р. Д. Д., като кредитополучател, е бил сключен договор за банков кредит по силата на който на кредитополучателя е бил предоставен кредит от 200 000 евро, предназначен за текущи нужди, издължаван на анюитетни вноски до 16.05.2026г., с дължима възнаградителна лихва, при конкретно уговорени лихвени условия, както и такси и комисионни. Вноските по кредита са били 120, от които 119 с размер 2 555. 21 евро всяка и една последна изравнителна вноска.

Не се спори, а и се установява, че Х.В. Д.- съпруга на кредитополучателя и „Трио Инвест“ООД/дружество в което съпрузите са били съдружници/, са встъпили като солидарни съдължници в дълга на кредитополучателя по договора за кредит по реда на чл. 101 от ЗЗД (чл. 5, чл. 12, ал. 2 от договора).

Между страните не се спори, а и се установява, че съгласно чл. 11, ал. 2 от договора кредитополучателят Р. Д. и солидарният съдължник Х.Д. са дали съгласието си банката да сключи и да поддържа за своя сметка и за целия срок на договора застраховка „Живот“, равна на дълга по кредита, но не по-голяма от 100 000 лева, с покрити рискове, застрахователна сума и застраховател по своя преценка, като кредиторът е бил посочен като единствен получател на застрахователната сума до размера на неизплатената част от кредита. Кредитополучателят и солидарните длъжници са били длъжни да уведомят незабавно банката за настъпилото застрахователно събитие (чл. 11, ал. 4 от договора). Съгласно същата клауза те са давали съгласие с всички постъпили суми, представляващи заплатено застрахователно обезщетение, да бъде погасяван кредитът, независимо дали е налице просрочие, освен ако страните не са договорили друго за всеки конкретен случай. Идентична е била клаузата на чл. 7, ал. 5 от договора относно предсрочното му погасяване.

Между страните не се спори, а и се установява, че на 29.08.2003г. между „Общинска банка“ АД и ЗК „Орел живот“ АД, с последващо наименование „Дженерали Застраховане“

АД, е бил сключен Договор за корпоративна застраховка „Живот“ на получателите на потребителски и ипотечни кредити.

Съгласно клаузата на чл. 1 от договора банката, в качеството си на застраховащ и трето ползващо се лице, сключва със застрахователя корпоративна застраховка живот върху живота и работоспособността на трети лица, кредитополучатели, по договорите за потребителски и ипотечни кредити, отпуснати от банката. Застраховали са се кредитополучатели на банката, които са били физически лица на възраст от 18 до 65 навършени години, длъжници по кредити в размер до 100 000 лева, които са попълнили и подписали конкретни формуляри за застраховане по образец (така клаузата на чл. 2.1 от относно обхвата на застрахованите лица).

Също така съгласно клаузата на чл. 2.2 от застрахователния договор ако договорът за кредит е бил сключен с повече от един кредитополучател или солидарни длъжници, то застрахован в тези случаи е бил всеки един от кредитополучателите или солидарен съдлъжник по договора за кредит, при условие, че отговаря на изискванията по чл. 2.1, но размерът на застрахователните плащания за всеки един застрахован при настъпване на застрахователно събитие се е определял пропорционално на броя на кредитополучателите или солидарните длъжници по кредита. Правилото е било възпроизведено и в клаузата на чл. 9.1.2 от договора относно застрахователното плащане при смърт – при договор за кредит, сключен с повече от един кредитополучател или солидарни длъжници при настъпване на смърт на застраховано лице, застрахователят изплаща на банката пропорционалната сума, определена от броя на кредитополучателите или солидарните длъжници по кредита.

Не е спорно между страните и обстоятелството, че за всички кредити с дата на решение за отпускане на кредит след датата на сключване на застрахователния договор кредитополучателите са се приемали за застраховани при определени в чл. 3.3. условия – като за кредити в размер до 100 000 лева, при попълване и подписване на формуляр от кредитополучателя.

Не е спорно, а и се установява, че покрити рискове са били смърт в резултат на злополука или в резултат на заболяване и трайна неработоспособност над 50% в резултат на злополука или заболяване, настъпили със застрахованите лица през срока на индивидуалното застрахователно покритие (чл. 4). Застрахователната сума по всеки кредит се е променяла през срока на индивидуалното застрахователно покритие и се е определяла в размер на остатъка по кредита, включващ редовна и просрочена главница и редовна, просрочена и наказателна натрупана лихва до датата на плащане на застрахователната сума, включително и реално извършените погасителни плащания по кредита от датата на настъпване на застрахователно събитие до датата на плащане на застрахователната сума (чл. 5).

Не е спорно, а и се установява, че съгласно клаузата на чл. 11 от договора банката е дължала обща застрахователна премия за цялата съвкупност от кредити на застрахованите по този договор лица, като размерът на премията е бил равен на 0.165 промила на месец от

общия остатък по кредита, включващ редовна и просрочена главница и натрупана лихва по редовните и просрочени кредити, отчетен към последното число на предходния календарен месец.

В клаузата на чл. 13 от застрахователния договор е била уредена процедурата по предявяване на застрахователните плащания. За дата на предявяване на искането на застрахователно плащане се е считала датата на получаване от застрахователя на документите и тя се е удостоверявала с входящ номер и обратна разписка. Застрахователят е взимал решение по всяко предявено от банката застрахователно плащане в срок до 3 работни дни и е уведомявал банката в писмена форма в срок до 10 работни дни от предявяването на иска, включително с мотивите. Решението на застрахователя е можело да бъде приемане на искането за основателно, отхвърляне като неоснователно или определяне на иска като некоректно предявен (чл. 13.8). Застрахователят е давал съгласие за извършване на застрахователните плащания чрез незабавно инкасо от сметките му въз основа на решението за приемане на искането за застрахователно плащане основателно (чл. 14.1).

В случай че поради липса на средства в сметката на застрахователя или на съгласие за незабавно инкасо застрахователното плащане е било забавено, застрахователят е дължал на банката неплатената сума заедно с неустойка в размер на законната лихва за всеки ден забава до захранване на сметката с пълния размер на необходимата сума или даването на съгласие за незабавно инкасо (чл. 16.2).

Между страните не се спори, а и се установява, че на 03.12.2015г. между „Дженерали Застраховане“ АД и ответникът е бил сключен Договор за прехвърляне на застрахователен портфейл. Не е спорно, а и се установява, че с Решение № 122-ЖЗ от 29.02.2016г. на Комисията за финансов надзор е било дадено разрешение за доброволно прекратяване на „Дженерали Застраховане“ АД и лиценза на дружеството да извършване на дейност по застраховане е бил отнет.

Установява се, че към датата на отпускане на кредита по Договор за банков кредит № Д2700013665/16.05.2016г. от Р. Д. и Х.Д. са е били попълнени и подписани формуляри за застраховане по образец, а от банката ежесечно е била плащана застрахователна премия, приемана от ответника. Тя е била върху сума от 100 000 лева – 16. 50 лева месечно, като са били платени поне 610. 50 лева застрахователни премии по договора за кредит.

Горепосочените обстоятелства се потвърждават и от приетото и неоспорено от страните заключение на вещото лице В. П.. Вещото лице уточнява също така, че отношенията между банката и ответника имат характера на портфейлно застраховане между застраховател и банка, при отговорност до 100 000 лева и премията е била базирана на максимума от 100 000 лева. Определяла се е единна премия по кредита, независимо от броя на длъжниците – физически лица.

Между страните не се спори, а и се установява, че кредитополучателят Р. Д. е починал на 12.05.2019г., за което „Общинска банка“ АД е била своевременно уведомена. Не

е спори , а и се установява, че негови наследници по закон, приели наследството му, са ищите Х. В. Д., съпруга, и Я.Р.в Д., син.

Не се спори, а и се установява, че на 10.06.2019г. с писмо изх. № 4561/10.06.2019г. от „Общинска банка“ АД е било предявено искане за извършване на застрахователно плащане по договора от 29.08.2003г. за корпоративна застраховка „Живот“ на получателите на потребителски и ипотечни кредити на „Общинска банка“ АД с посочване на името на кредитополучателя - Р. Д. Д. и датата и номера на договора за банков кредит - № Д2700013665/16.05.2016г. На основание чл. 13 от договора са били изпратени банково удостоверение за остатъчната сума по договора за кредит (157 819. 39 евро редовна главница и 766. 30 евро лихва по редовна главница, общо 158 585. 69 евро), препис – извлечение от акт за смърт, съобщение за смърт, медицински документи, препис от договора за банков кредит и формуляр за застраховане.

Между страните не се спори, а и се установява, че плащане от страна на застрахователното дружество е било извършено на 23.12.2019г. в размер на сумата от 33 333. 33 лева, въз основа на взето поне към 25.11.2019г. от дружеството решение за такова плащане. По-конкретно след изискване на допълнителни документи във връзка със здравословното състояние на Р. Д. и преразглеждане на първоначално постановен отказ дружеството е взело решение за плащане с оглед запазване на създадените корпоративни отношения с „Общинска банка“ АД - за частично погасяване на дължимата сума по сключения между Р. Д. и банката договор за банков кредит от 16.05.2016г. Сумата е била формирана на база тълкуване от застрахователното дружество на т. 9.1.2 от договора – при настъпване на застрахователно събитие – смърт на застрахован кредитополучател по договор за кредит, сключен с повече от един кредитополучател или солидарни длъжници, застрахователят изплаща на банката пропорционална част от застрахователната сума, определена от броя на кредитополучателите или солидарните длъжници по кредита. Лимитът на отговорност на застрахователя от 100 000 лева се е разделял на броя на длъжниците по договора за кредит - трима. В този смисъл е и представеното по делото писмо изх. № 2055/25.11.2019г. на застрахователното дружество.

Между страните не се спори, а и се установява, че на 15.07.2020г. между банката и Х.Д., Я.Д. и „Трио Инвест“ ЕООД е бил сключен Анекс № 1 към договора за банков кредит. Наследниците на починалия кредитополучател са приели да отговорят за задълженията му в пълен размер. Бил е потвърден крайният срок на погасяване – 16.05.2026г., но размерът на месечните анюитетни вноски е бил по 2 262. 20 евро и една последна изравнителна вноска.

Не се спори, а и се установява от заключението на вещото лице ССЕ, че намаляването на размера на вноските е било поради получаването от банката на сумата от 33 333. 33 лева – сумата по застрахователния договор. Извършено е било частично предсрочно погасяване на главницата със 17 024. 17 евро и неплатеният остатък е станал 131 159. 01 евро. От кредитополучателя, съответно солидарните длъжници, не е било допускано просрочие по договора. Вноските по кредита, включително след 10.06.2019г., са били плащани в срок. Обстоятелствата са изяснени от вещото лице по съдебно-счетоводната експертиза Росен

Стоянов, прието като неоспорено от двете страни по делото.

От заключението на вещото лице се установява също така, че за времето от 28.06.2019г. до 23.12.2019г. върху сумата от 33 333. 33 лева са изтекли лихви за забава в размер на 1 648. 15 лева, съответно на промените в основния лихвен процент за периода, а за времето от 23.12.2019г. до 10.08.2020г. върху сумата от 16 666. 67 лева са изтекли лихви за забава от 1 069. 44 лева.

При така установената фактическа обстановка и с оглед правомощията си по чл. 269 ГПК, настоящият съд достигна до следните правни изводи:

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. По отношение на жалбата на въззивника ответник ЖСК“Съгласие“АД същото е и правилно, като въззивният съд споделя изцяло мотивите на обжалваното решение в тази му част, поради което и на осн. чл.272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи повтарят изцяло същите аргументи, които вече са били изтъкнати в отговора на исковата молба и в устните състезания, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се добави и следното :

Изложените в исковата молба фактически твърдения и отправеното до съда искане сочат, че предявения иск е с правно основание чл. 134 от ЗЗД - косвен иск на кредитора за защита на чужди права - имуществените права на неговия длъжник, когато последният бездейства и по този начин заплашва удовлетворяването на кредитора, освен ако се касае за такива права, упражняването на които зависи от чисто личната преценка на длъжника. Застрахованият по застраховка "Живот" или "Злополука" кредитополучател, респективно неговите наследници притежават правен интерес и активна процесуалноправна легитимация да предявят иск срещу застрахователя за заплащане на застрахователното обезщетение в полза на банката при наличие на процесуалните предпоставки на чл. 134 от ЗЗД, а именно: 1/ ищецът /процесуален субституент/ твърди, че има качеството на кредитор спрямо дадено лице /в случая банката/, т. е. че има вземане към това лице, възникнало на договорно или извъндоговорно основание; 2/ищецът /процесуален субституент/ твърди, че неговият длъжник и титуляр на правата, които се защитават с предявения иск, бездейства и не упражнява имуществените си права; 3/ неупражняването на правата на длъжника на ищеца /процесуален субституент/ заплашва удовлетворяването на последния, т. е. с бездействието си длъжникът рискува да намали имуществото си; 4/ ищецът в качеството си на процесуален субституент следва да претендира осъждане на ответника не за себе си, а за носителя на притезанията / в този смисъл постановеното по реда на чл. 290 от ГПК решение № 138/05.01.2015 г. по т.д. № 1727/2014 г. на ВКС, ТК, II т.о./

В настоящия случай от събраните и обсъдени по-горе писмени доказателства се установява обстоятелството, че между конституирания като съищец „Общинска банка“АД и ответникът ЖСК“Съгласие“АД като частен правоприемник на „Дженерали Застраховане“АД са налице договорни отношения по силата на сключен между тях договор за застраховка върху живота на трето лице – физическо лице на възраст от 18 до 65 години, кредитополучател или солидарен длъжник по договор за потребителски и ипотечен кредит

на банката, при размер на дълга до 100 000 лева. Съгласно условията на застрахователния договор от датата на отпускане на кредита от банката и при писмено съгласие на физическото лице – кредитополучател или солидарен длъжник, неговият живот е бил застрахован при ответника за застрахователна сума до 100 000 лева. С оглед датата на сключване на застрахователния договор - 29.08.2003г., приложими към него следва да са били разпоредбите на чл. 412 от ТЗ (отм.), като застрахователният интерес на банката, което е едновременно застраховащ и трето ползващо се лице, се изразявал в опасността задълженията по договор за кредит да не бъдат изпълнени и поради това в договора от 29.08.2003г. между страните ясно е била посочена връзката между застрахователния интерес и съществуването на парично задължение по договора за банков кредит на третото лице. Участието на третото лице кредитополучател или солидарен длъжник по договора е било свързано единствено с риска, както и че договорът не е могъл да бъде сключен без писменото съгласие на кредитополучателя (солидарно отговорния длъжник), нито да продължи съществуването си, ако това съгласие бъде оттеглено (чл. 412 от ТЗ (отм.)

Твърденията на ищите за легитимация да предявят иска по чл.134 от ЗЗД, с който да упражнят правата на банката по застрахователния договор като нейни кредитори са обусловени от това, че след датата на настъпване на застрахователното събитие на 12.05.2019г.- смъртта на кредитополучателя Р. Д. ищите са продължили да изпълняват задълженията му по договора за банков кредит, поради което и се явяват кредитори на банката. Като недължимо заплатили тези суми те имат правото да претендират тяхното връщане, с което се е легитимират като кредитори на банката. От друга страна, налице е и бездействие от страна на „Общинска банка“АД за претендиране на застрахователно обезщетение от ответника ЖСК“Съгласие“АД. Поради това и с оглед факта на продължаване на изпълнението на задълженията по договора за кредит ищите имат правен интерес и активна легитимация да предявяват сурогационен иск срещу застрахователя по договор за застраховка, сключен с банката, поради което и възраженията на ответника срещу процесуалната легитимация на ищите да предявят настоящия иск от името на банката нейните имуществени права не могат да бъдат споделени.

Не би могла да бъде също така споделена и тезата на ответника, поддържана от него и във въззивната му жалба, че в действителност нито кредитополучателят Р. Д., нито солидарният съдлъжник Х.Д. са застраховани лица по договора за застраховка, защото не отговаряли на условията за приемането им за застраховане. На първо място, напълно ясно чл.2.1.2 от договора за застраховка е посочено, че предмет на договора са задълженията на длъжници по потребителски или ипотечни кредити в размер до 100 000 лева, вкл. или валутен кредит, респ. в тяхната левова равностойност на тази сума. На следващо място, видно от представения по делото и приет като доказателство Формуляр за застраховане при ЖСК“Съгласие“ съставен съгласно Процедурите за прилагане на Корпоративна застраховка „Живот“ на получателите на потребителски и ипотечни кредити, предоставени от „Общинска банка“АД се установява, че се подписва и попълва именно по повод на процесния договор за банков кредит с Р. Д. Д., който е за кредит в размер на 200 000 евро за

срок от 10 години. Следователно застрахователят изцяло е бил наясно с параметрите и условията на кредита и се е съгласил да застрахова починалото лице като едновременно с това се е съгласил и да получава ежемесечно застрахователни премии върху сумата от 100 000 лева, която е до размера на претенцията на ищите за сумата от 100 000 лева.

Предвид изложеното по-горе следва да се приеме, че със смъртта на кредитополучателя Р. Д. на 12.05.2019г. е бил осъществен застрахователен риск и при отправената от банката претенция от 10.06.2019г. от ответника - застраховател е било дължимо заплащането на застрахователна сума, която е в размер на цялата застрахователна сума от 100 000 лева.

В тази връзка следва да бъде посочено, че неправилно първоинстанционният съд е приел, че след смъртта на кредитополучателя Р. Д. на 12.05.2009г. и при осъществен застрахователен риск, застрахователят ответник дължи само плащането на застрахователна сума в размер на 50 000 лева, а не уговорената 100 000 лева. Неправилно в първоинстанционното решение се сочи, че сумата е дължима пропорционално на броя на застрахованите кредитополучатели- физически лица по договора за кредит, съгласно клаузите на чл.2.2 и чл.912 от застрахователния договор.

Съгласно Общите условия на договора за групова застраховка "Живот" на кредитополучателите по кредити отпускани от „Общинска банка“ АД, е уговорено, че застрахователят се задължава срещу плащане на премия от банката да изплати на ползващото се лице застрахователни плащания при настъпване на покритите рискове със застрахованите лица. При наличие на сключена застраховка "Живот" на кредитополучател в полза на банката за обезпечение на задължението на физическо лице, банката има едновременно качеството на застраховащ и на ползващо се от сключената застраховка лице, а кредитополучателят, дал съгласието си за сключване на такава застраховка "Живот", представлява застраховано лице, върху чийто живот се сключва застрахователният договор. /В. решение № 99/28.07.2011 г. на ВКС по т.д. № 542/2010 г., I-во Т. О., ТК./ Застрахователната сума по всеки кредит е равна на остатъка по кредита, включващ главница и натрупана лихва до датата на изплащане на застрахователната сума, плюс реално извършените погасителни плащания по кредита от датата на настъпване на застрахователното събитие до датата на изплащане на застрахователната сума. Следователно няма никакво разграничение в отговорността на застрахователя между броя физически лица – кредитополучатели и солидарен съдлъжник, както е приел първоинстанционният съд, още повече, че отговорността и на двамата е солидарна- с плащането на единия се погасява и отговорността на другия по отношение на остатъчната стойност на задължението, което в настоящия случай следва да бъде редуцирано до стойността на уговорената застрахователна сума, която възлиза именно сумата от 100 000 лева, която се претендира от ищите. Тъй като няма спор, а и се установява от заключението на вещото лице ССЕ, че застрахователят преди завеждане на иска е заплатил доброволно 33 000 лева, то той остава да дължи още 66 666,67 лева, която съответства и на претендирания от ищите размер на иска. Предвид изложеното решението на

първоинстанционния съд следва да бъде отменено по жалбата на ишците Х.Д., Я.Д. и „Трио Инвест“ЕООД в обжалваната от тях отхвърлителна част, като вместо него да бъде постановено друго, с което на ишците като кредитори на „Общинска банка“АД да им заплатена още и сумата от 50 333,33 лева/ като разлика между общата дължима сума със заплатените доброволно от ответника 33 000 лева и присъдената от първоинстанционния съд сума 16 666,67 лева/, ведно със законната лихва от предявяването на исковата молба- 10.08.2020г. до окончателното изплащане на сумата. С оглед на акцесорния му характер основателен се явява и иска за моратолна лихва до пълния му предявен размер от 7 799,41 лева като на ишците следва да бъде допълнително присъдена и сумата от 6 131,26 лева- над уважения от първоинстанционния съд размер от 1 648,15 лева.

Независимо от гореизложеното следва да се посочи, че са неоснователни на ишците твърденията за наличие на уговорки в нарушение на права на потребител по застрахователния договор тъй като страна по договора е не кредитополучателят, а банката и единствено за нейна сметка и като обезпечение в неин интерес по договор за банков кредит е бил сключен договорът за застраховка. Дори и да съществуват права като потребители на Х.Д. и Я.Д. по договора за банков кредит, те по отношение на ответника са ирелевантни тъй като те нямат сключен договор за застраховка с него.

Следва да се посочи също така, че от наличието на сключена застраховка наследниците на кредитополучателите не се освобождават от задължението си по договора, а същото е възможност на кредитодателя-банката да получи обезщетение от застрахователя вместо изпълнение по договора, да ползва правата си по обезпечението на задължението на физическото лице, поради което за тях няма настъпили реални вреди в размер на надплатените суми по кредита за сумите в общ размер от 5000 лева, които се претендират на собствено основание от ишците поради договорното неизпълнение от ответника. Дори и да не се приеме горното, с осъждането на ответника по исковете за реално изпълнение последиците от неизпълнението ще са преодоленни тъй като със застрахователната сума ще бъде намалена допълнително сумата по главницата по договор за кредит, поради което и решението на съда в тази му част следва да бъде потвърдено, като правилно.

На основание чл.78, ал.3 ГПК и с оглед на направеното искане и изхода на спора по въззивната му жалба въззивникът ЖСК“Съгласие“АД следва да бъде осъден да заплати на въззиваемите Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД направените от тях разноски по въззивното производство общо в размер на сумата от 5 148,48 лева, а на въззиваемия „Общинска банка“АД разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 360 лева.

Воден от горното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на Х. В. Д., Я. Р. Д. и „Трио Инвест“ЕООД Решение № 261568/06.12.2021 г., постановено по търг. дело № 1510/2020 г., Софийски градски съд, Търговско отделение, VI-23-ти състав, в частта му, с която са отхвърлени исковете за главница с правно основание чл.134 ЗЗД, вр. с чл.79, ал.1 ЗЗД за разликата от 16 666,67 лева до пълния предявен размер от 100 000 лева и с правно основание чл.86, ал.1 от ЗЗД за разликата от 1 069,44 лева до пълния предявен размер от 7 799,41 лева, като вместо него постановява друго :

ОСЪЖДА Животозастрахователна компания „Съгласие“АД, ЕИК 175247407, със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“Тодор Александров“№117 по искове на Х. В. Д., ЕГН *****, Я. Р. Д., ЕГН *****, „Трио Инвест“ЕООД, ЕИК 121077677 и тримата със съдебен адрес гр.София, ул.“Алабин“№50, вх.а, ет.4, чрез адв. В.В. на основание чл.134 ЗЗД, вр. с чл.79, ал.1 от ЗЗД да заплати на „Общинска банка“АД, ЕИК 12086224, със седалище и адрес на управление гр.София, район Оборище, ул.“Врабча“№6 още и сумата от 50 333,33 лева, представляваща останала неплатена застрахователна сума по Договор за ипотечни кредити от 29.08.2003г., дължима при смъртта на Р. Д. Д. на 12.05.2019г., кредитополучател по Договор за банков кредит № Д270013665/16.05.2016г., ведно със законната лихва от 10.08.2020г. до окончателното изплащане на сумата, както и на осн. чл.86, ал.1 от ЗЗД още и сумата от 6 131,26 лева, представляваща мораторна лихва за забавено плащане за периода от 28.06.2019г. до 23.12.2019г.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 261568/06.12.2021 г., постановено по търг. дело № 1510/2020 г., Софийски градски съд, Търговско отделение, VI-23-ти състав, в останалата му обжалвана част.

ОСЪЖДА Животозастрахователна компания „Съгласие“АД, ЕИК 175247407, със седалище и адрес на управление гр.София, бул.“Тодор Александров“№117 да заплати на Х. В. Д., ЕГН *****, Я. Р. Д., ЕГН *****, „Трио Инвест“ЕООД, ЕИК 121077677 и тримата със съдебен адрес гр.София, ул.“Алабин“№50, вх.а, ет.4, чрез адв. В.В. на основание съдебно-деловодни разноски по въззивното обжалване в размер на 5 148,48 лева, а на „Общинска банка“АД, ЕИК 12086224, със седалище и адрес на управление гр.София, район Оборище, ул.“Врабча“06 разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 360 лева.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____